

Polishchuk V. O.

student of the faculty of management Mykolaiv national agrarian university,
Ukraine

Scientific supervisor: Livandovska O. A., assistant of the department of public management and administration and international economics Mykolaiv National Agrarian University, Ukraine

**РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК ОСЕРЕДКІВ ЗБЕРЕЖЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
THE ROLE OF TERRITORIAL COMMUNITIES AS CENTERS FOR
PRESERVING OF NATIONAL IDENTITY AND CULTURAL HERITAGE**

Збереження національної ідентичності та культурної спадщини є ключовими завданнями територіальних громад оскільки саме вони через процеси культурної діяльності, освітньої роботи, соціальної інтеграції та економічної підтримки сприяють формуванню у населення почуття єдності, приналежності до певної культури, що стає основою для соціального, культурного та економічного розвитку країни.

Культурна спадщина охоплює як матеріальні об'єкти (архітектурні пам'ятки, музеї, артефакти), так і нематеріальні аспекти (традиції, мова, фольклор). Територіальні громади відіграють провідну роль у збереженні цих елементів, організовуючи заходи та програми, спрямовані на підтримку національної самобутності та об'єднуючи людей спільними цінностями, ідеалами та пам'яттю про минуле. Це своєю чергою забезпечує формування колективної свідомості, ідентичність громади, виховання почуття належності до певної культури й нації та зміцнення соціальних зв'язків.

Для збереження та популяризації культурної спадщини територіальні громади мають зосереджуватися на кількох ключових напрямках, які сприятимуть зміцненню їхньої ідентичності та соціально-економічному розвитку.

Перш за все, важливо ініціювати локальні проєкти, які розвивають культурний потенціал громади. Це можуть бути фестивалі, виставки чи

конференції, присвячені місцевим традиціям та культурній спадщині. Такі заходи не лише залучають громадян до збереження історичної пам'яті, але й сприяють розвитку національних традицій та культурних практик. Їх реалізація можлива через державне або місцеве фінансування, а також завдяки участі у міжнародних грантових програмах, що підтримують культурні ініціативи.

Ще одним важливим напрямом є захист матеріальної спадщини. Реставрація історичних будівель, охорона пам'яток та створення сучасних баз даних про об'єкти культурної спадщини з використанням інформаційно-комунікаційних технологій мають стати пріоритетними завданнями. Така діяльність дозволяє зберігати важливі артефакти минулого та інтегрувати їх у сучасне життя громад. Сучасні технології можуть бути використані для підвищення патріотичних почуттів та залучення громадян до активної участі у житті країни через впровадження інноваційних форм комунікації та патріотичних ініціатив[5].

Особливу увагу слід приділяти популяризації нематеріальної спадщини, яка є невід'ємною частиною культурного капіталу. Підтримка мовних курсів, етнічних танців, традиційних ремесел та розвиток культурного туризму сприяють зміцненню зв'язків між поколіннями й активізації місцевої спільноти. Розвиток туристичних маршрутів та підтримка ініціатив у сфері культурного туризму допомагають громадам стати привабливими не лише для внутрішніх, але й для міжнародних туристів.

Важливим компонентом збереження спадщини є залучення громади та співпраця з культурними й науковими установами. Інтерактивні освітні програми, волонтерські рухи для популяризації місцевої історії, а також спільні проекти з музеями, університетами та архівами сприяють поширенню знань про історію та традиції. Така співпраця розширює коло зацікавлених осіб і зміцнює соціальні зв'язки.

Законодавча база України створює сприятливі умови для збереження культурної спадщини. Зокрема, закони «Про культуру» та «Про охорону культурної спадщини» забезпечують правове регулювання цієї сфери. Вони

встановлюють механізми охорони пам'яток і створюють можливості для фінансування культурних ініціатив [1;2].

Попри це, громади стикаються з численними викликами. Основним є брак фінансування, адже державна підтримка або допомога донорів часто виявляється недостатньою для реалізації значущих проєктів. Додатково, низький рівень обізнаності серед населення ускладнює залучення громадян до культурних ініціатив, оскільки багато людей не усвідомлюють значущості таких проєктів або просто не зацікавлені в них. Не менш важливим є брак професійних кадрів, зокрема фахівців у сфері культури та реставрації спадщини, що суттєво обмежує якість і масштаб культурної діяльності.

Водночас перспективи вирішення цих проблем є досить обнадійливими. Одним із ключових напрямів є залучення міжнародних грантів, що дозволяє забезпечити додаткове фінансування та підтримку для проєктів. Ще однією можливістю є цифровізація культурної спадщини, яка включає створення онлайн-музеїв, інтерактивних карт і баз даних. Це сприяє не лише популяризації культури, але й підвищенню її доступності для різних груп населення.

Активізація громади через інтерактивні методи також має великий потенціал. Освітні програми, волонтерські ініціативи та залучення молоді допомагають не лише зберігати спадщину, але й формувати відчуття спільності й приналежності до громади.

Таким чином, комплексний підхід до збереження культурної спадщини дозволяє ефективно вирішувати актуальні проблеми та відкриває нові можливості для розвитку громади. Активна участь усіх зацікавлених сторін у цьому процесі є важливим кроком до збереження національної ідентичності та культурного багатства України.

Отже, збереження національної ідентичності є важливим елементом стратегічного розвитку громад. Воно включає охорону матеріальних і нематеріальних аспектів культурної спадщини, а також створення умов для розвитку культурного середовища. Існування та процвітання України

неможливе без загального усвідомлення громадянами своєї національної та громадянської ідентичності. Відчуття такої належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, історичною пам'яттю, суспільно-державними (національними) цінностями, зокрема українською мовою і народними традиціями, безпосередньо позначається на житті кожної людини [3]. Спільні зусилля влади, громадян та міжнародних партнерів є ключем до успіху. Влада має забезпечити правові та фінансові умови, громадяни – активно залучатися до культурних заходів, а міжнародні партнери – надавати підтримку та обмінюватися досвідом.

Такі зусилля сприятимуть посиленню культурного потенціалу України, вихованню патріотичного покоління та інтеграції до глобального культурного простору. Це допоможе зміцнити суспільні зв'язки, створити спільну історичну пам'ять та залучити інвестиції через розвиток внутрішнього туризму та культурних індустрій що в останні часи в Україні набуває особливої популярності [4].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р. № 2778-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. № 1805-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. №1322 Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-п#Text>
4. У пошуках нових підходів до збереження культурної спадщини: приватно-господарське партнерство URL: <http://surl.li/tfsucw>
5. Стаття кандидата педагогічних наук Малечко Т.А. «Збереження та зміцнення національної ідентичності та патріотизму: сучасний вектор» URL: http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Malechko_2024_218.pdf